سالانه ربوت

انجىن ترقىء أردو

ر المحمد بابت سند ۱۹۳۳

سرتبه وشایع کره ا

مولوی عبد الحق صاحب بی - اے (علیگ) آ نویوی سکریتری

مطبوعهٔ مطبع انجهن ترقی اُردو آورنگ آباده (دکن)

EIGHT

قواعد و ضوابط انجون ترقی اردو راورنگ آباد (دعن)

( ) سرپرستولا هیں جو پانیج هزار روپے یک مشت یا پانسو روپے سالانہ انجہن کو عطافرسائیں -

(ان كو تهام مطبوعات انجهن بلا قيهت اعالى

قسم کی جلد کے ساتھہ پیش کی جائیں گی) --

(۲) معاون وه هیں چو ایک هزار روپے یک مشت یا سالانه سو روپے عطا ذ

قيوت دو

(٣) رکن سه عطا فرماهٔ

ان کو تہام سلیو فیات انجہیں معلی نصف تیہت اور کی جائیں گی۔

(ع) رکن معہولی انجہی کے سطیوعات کے مستقل خریدار ہیں جو اس بات کی اجازت دے دیں کہ انجہی کی مطبوعات کی مطبوعات طابع ہوتے ہی بغیر دریاؤت کیے بدریعہ قیمت طلب پارسل ان کی خصت میں بہیج دی جائیں ۔ (ان صاحبوں کو تہام مطبوعات بچیس فی صدی قیمت کم کرکے دی ی جائیں گی مطبوعات میں انجہی کے رسالے بہی شامل ہیں) ۔

(٥) انجهن کی شاخیں وہ هیں جو انجهن کویک مشت سوا سو روپے یا بار اور پے سالانہ دیں (انجهن ان کو اپنی مطبوعات نصف قیمت پر دے گی) ____

رپوت انجین ترقی اردو اور نگاآباد دی

بابت سنه ۱۹۳۳ع

آغاز یه انجمن سنه ۱۹۰۳ ع سے قائم هے - اس کا اصل آغاز مقصد یه هے که زبان اُردو کو مشرقی اور مغربی علوم و فنون سے بذریعه ترجمه یا تالیف و تصنیف مالا مال کردیا جا ہے ۔۔

اس کے پہلے آنریوی سکریتری مولانا شبلی مرحوم

تھے۔ اُس کے بعد مولانا حبیب الرحمن خاں صاحب شروانی
اُن کے جانشین ھوے۔ مولانا شروانی صاحب کے بعد
مولوی عزیز مرزا صاحب مرحوم نے اس خدمت کو
اپنے ذمے لیا۔ مگر اُن کی حیات نے وفا نه کی۔ سنه ۱۹۱۳
عیسوی سے یه خدمت میرے سپرد کی گئی ہے اور اُسی
وقت سے اس انجمن کا مرکز اورنگ آباد دکن
قراریایا۔۔

مجلس نظما انجمن کے مقاصد کی ترقی واشاعت کے مجلس نظما فرایع پر غور کرنے اور اُنھیں عمل میں لانے کے لیے ایک مجلس قائم ہے جس کے مشورے سے تمام ضروری اور اھم کام انجام پاتے ھیں - یہی مجلس انجمن

کے مداخل و مخارج کی نگرانی رکھتی اور اس کے ادبی اور علمی کا موں میں مشورہ دیتی ہے —

اس انجس کے صدر عالی جناب نواب مسعود جنگ بہادر (سید راس مسعود صاحب) هیں - اور مجلس نظما حسب ذیل اصحاب پر مشتمل ہے:-

- (۱) جناب نواب مسعود جنگ بهادر على گدّه (صدر)
- (۲) جناب نواب صدر یار جنگ بهادر مولوی محمد

حبيب الرحمن خان صاحب (شرواني) على كدة (ركن) (س) جناب داكتر سر محمد اقبال صاحب لاهور (ركن)

- (۴) جناب مولانا ابوالعلام آزاد صاحب کلعته (رکن)
- (۵) جناب سر حیدر نواز جنگ بهادر ممبر فنانس ریاست حیدرآباد دکن
- (۲) جناب داکتر عبدالستار صدیقی صاحب ام اے 'پی
- ایچ دی صدر شعبهٔ عربی و فارسی اله آباد یونیورستی اله آباد رکن)
- (٧) جلاب داکتر سرتیج بهادر سپرو اله آباد (رکن)
- (۸) جلاب قاکتر فاکر حسین خان صاحب اماے پی ایچ قی - دهلی (رکن)
- (٩) جناب نواب فخريار جنگ بهاد و حيد ر آباد دكن (ركن)
- (۱۰) جناب مولوی غلام یزدانی صاحب ام اے ناظم
  - آثار قديمه حيدرآباد دكن (ركن)
- (11) جلاب مولوى سيد ها شمى صاحب ركن دارالترجمة

حید رآباد دکی (رکی)

(۱۲) جناب سر شیخ عبدالقادر صاحب لاهور (رکن)

(آنریزی سکریتری) (۱۳) عبدالحق

قواعد و ضوابط | مجلس نظما نے انجمی کے حسب ذیل قواعد و ضوابط | قواعد و ضوابط مقرر فرماے ھیں -

(۱) سرپرست وه هیں جو پانچ هزار روپ یکمشت یا

پانسو روپ سالانه انجبین کو عطا فرمائیس -١ ن كو تمام مطبوعات انجمن مجلد بلا قيمت پيش

کی جائیں گی —

(۲) معاون وه هیس جو ایک، هزار روپ یکمشت یا سالانه ایک سو روپی انجمین کو عطا فر مائیس -(انجسن کی تمام مطبوعات ای کو بلا قیست،

دی جائیں گی) –

(۳) رکن مدامی وه هیں جو قاهای سو روپ یکمشت عطا فرما ئيس --

انجمن کی تمام مطبوعات مجلد ان کو نصف قیمت. پر د ہی جا ئیں گی، --

(ع) رکن معمولی انجمن کے مطبوعات کے مستقل خریدار هیں جو اس بات کی اجازت دے دیں که ۱ نجمین کی مطبوعات طبع هوتے هی بغیر دریافت کیے بناریعہ قیست طلب پارسل أن کی خدمت میں بهیم دی جائیں —

ان صاحبوں کو تمام مطبوعات ۲۵ فی عمدی قیمت کم کرکے دی جائیں گئی۔ مطبوعات میں انجمن کے رسالے بھی شامل ھیں ۔

(ه) انجمن کی شاخیں وہ کتب خانے هیں جوانجمن کو یکدشت سوا سر روپے یا بارہ روپے سالانہ دیں۔
انجمن ان کو اپنی مطبوعات نصف قیمت پر دے کی۔
اشاعت کتب میں انجمن نے حسب ذیل اشاعت کتابیں شایع کیں ۔

(۱) درسیه عثمانیه قاعده (تیسر۱۱یدیشن)

- (۲) " " أُرد و كى پېلى
- (۳) نژ ت دروسری ت
- (۴) '' تیسری ''
- (٥) " " چوتهي "
- (۲) " " پانچویس "
- س س چهتی س (۷)
- (۸) د*ر در* ساتویس در
- (و) میترک کورس حصه اول (د وسرا ایت یشن)
- (۱۰) « حصة دوم (دوسرا ايد يشس)
  - (١١) تذكرة صخون شعرا (طبع ارّل)

یه تذکره شعراے گجرات کے حالات میں ھے۔ اس کے مولف قاضی نورالدین حسن خاں مرحوم گجرات کے علما میں سے تھے ۔

(۱۲) مرهتی زبان پر فارسی کا اثر (طبع اول)

یه ایک تحقیقی مقاله هے جس میں مرهتی زبان پر فارسی کے اثر کو ہوی جامعیت سے بتایا گیا هے علاولاً اس کے مرهتی شعرا کے کلام اور اسلامی تعدان کے اثرات پر تحقیق سے بحث کی گئی هے —

(۱۳) مرحوم دهلی کالیج (طبع اول)

اس میں کالیج کی مکدل تاریخ 'نصاب تعلیم' اساتذہ اور خاص خاص تلامذہ کے حالات درج کیے گئے ھیں اور انجمن ترجمه اور اس کی تالیفات اور ترجموں کی فہرست دی گئی ھے ۔۔۔

(۱۳) تذکر الا شعرا ہے ارد و از فتح علی گردیزی (طبع اول) ، (۱۳) ارد و کی ابتد ائی نشو و نما میں صوفیا ہے کرام کا کام (") :

یه بهی ایک تحقیقی مقاله هے جس میں بوی جستجو اور تحقیق سے یه بتایا گیا هے که صوفیا ے کرام کی به ولت ابتدا میں اردو کی اشاعت کیونکر هوی ۔ ان

کے کلام کے نمونے بھی درج کیے گئے ھیں ۔۔

(۱۷) تذکر گا هندی مصحفی

یه مصحفی کا تذکره هے - اس میں محمد شاه بادشاه
سے شاه عالم بادشاه گے زمانے تک کے شعرا کا حال درج
هے - بعض متقدم شعرا کا ذکر کیا گیا هے - یه بہت
مستند تذکره هے __

حسب ذیل کتابیں زیر طبع هیں -

(۱) لغت انگریزی اردو - یه ایک بسیط اور جامع العت ها اور کئی سال کی مسلسل متحنت اور صرف کثیر سے مرتب کی گئی هے - هماری زبان میں اب تک کوئی ایسی جامع کتاب نہیں تهی - اس وقت جو کتابیں موجود هیں ولا بہت ناقص اور نامکمل هیں - اس لخت کی ترتیب میں خاص اهتمام کیا گیا هے اور یه متعدد اهل علم کی متنقه کوشش کا نتیجه هے - سله ۱۹۲۳ع میں اس کے تقریباً چارسو صفحے طبع هو چکے تهے اور امید هے که سنه ۱۹۳۴ع کے اختتام تک مکمل طبع هو کر شایع هو جاے گی اور بوی تقطیع کے تقریباً پندرہ سوصفحات پر مشتمل هوگی -

- (۲) حقیقت جاپان
- (٣) تذكرة شعرائ أردو مصحفی يه دو تذكر عيس الك كانام رياض الصفحا ايك كانام رياض الصفحا (عوا) تذكرة گلزار ابراهيم -
- (٥) مقالات حالی یه دو جلدوں میں طبع هوں گے ایک میں مولانا کے عام مضامین هوں گے اور دوسرے میں کتابوں کے تبصرے اور تقریریں --
- (٢) صرف و تحو ۱ ردو (براے مدارس فوقا نیه سرگار عالی)
  - (۷۰) ديوان آبرو
  - (۸) ديوان فغان

اس کے علاوہ انجمن اس بات کی کوشش کر رھی

ھے کہ جہاں تک مسکن ھو قدیم تذکرے جو اردوادب اور زبان کی تاریخ کے لیے نیزاس زمانے کی معاشرت کے سمجھنے کے لیے نہایت ضروری ھیں 'طبع کردے ۔ چنانچہ اس سے قبل نکات الشعرا (تذکرہ میر تقی میر) تذکرہ میر حسن ' چانستان شعرا ' تذکرہ قائم طبع ھو چکے ھیں ' چند تذکرے زیر طبع ھیں جن کے نام اوپر درج ھیں - بعض زیر ترتیب ھیں مثلاً تذکرہ قدرت الله شرق وغیرہ -

نیز انجمن قدیم اساتذہ کے کلام طبع کرنے کا بھی ارادہ رکھتی ہے اور اِس غرض کے لیے فغاں 'آبرو' تاباں ناجی اور میر سوز کا کلام زیر ترتیب ہے۔

لفات کے سلسلے میں پیشہ وروں کی اصطلاحات اور قدیم اُرد و کی لغات ترتیب دی جارھی ھیں - انگریزی اُرد و لغات زیر طبع ھے جس کا ذکر اوپر آچکا ھے - طلبہ اور عام لوگوں کے لیے اس کا ایک مختصر ادیشن بھی شایع کرنے کا ارادہ ھے جو مرتب کیا جارھا ھے - یہ کتاب اپنی حیثیت میں جامع ھوگی -

انجمن کے رسالے انجمن کی نگرانی میں دو سه ماهی انجمن کے رسالے ساتے شایع هوتے هیں۔ ایک "اُردو" جو خاص ادبی وساله هے اور جس میں ادب و زبان اور ادبی تنقید کے معرکة الارا مضامین شایع هوتے هیں۔ یہ اینی نوعیت کا ایک هی رساله هے۔ اور زبان کی

بہت بڑی خدمت انجام دے رہا ھے - درسرا ''سائنس'' جس میں زمانہ حال کی سائنتک ترقیوں اور تازہ ترین انکشافات اور سائنس کے مختلف شعبوں پر مفید اور عالمانہ مضامین ہوتے ھیں - یہ بھی اپنی نوعیت کا بہترین رسالہ ھے -

انسوس هے که سائنس کے خریدار بہت کم هیں اور انتجمن کو سالانه خسارہ اُتھانا پوتا هے لیکن زبان و ادب کی ترقی کے لیے اس رسالے کا جاری رکھنا ضروری هے ۔ اگر لوگوں میں علمی مضامین کے پڑھنے اور لکھنے کا شوق پیدا هوگیا تو یه خسارہ کوئی چیزنہیں —

شاخیں اور کتب خانے میں درج ھے - انجمن نے اس سال 00 روپے 10 آنے سکھ انگریزی کی کتابیں کتب خانوں کو بطور امداد دی ھیں -

ارکان انجس انجس میں درج ہے ۔۔

فروخت کتب انگریزی اور ۲۲۹۹۱ روپ ۱۹۳۹ یائی سکه عثمانیه کی کتابین فروخت هوئین گ

پریس انجمن کا تائب پریس جاری هے اور اسی میں پریس ارد انجمن کی اردو اور رساله سائنس اور انجمن کی خاص خاص کتابیں طبع هوتی هیں۔ عثمانیه کالج اورنگ آباد

کا رسالۂ نورس بھی اسی تائی پریس میں مستقل طور پر چھپتا ھے - انگریزی اُردو ڈکشلریاں بھی اسی میں طبع ھو رھی ھیں —

سرمایهٔ محفوظ اُردونے انجمن کے لیے ایک مستقل سرمایه فراهم کیا - اس وقت تک ۳۵۳۹۳ روپے پندره آنے چهه پائی سکهٔ انگریزی جمع هوچکے هیں - اُن کا اراده هے که اس سرمایه کو ایک لاکهه تک پہنچا دیا جاے - اُس کے بعد منافع سے کام لیا جاے اور اصل سرمایه کو ها تهه نه لگایا جاے -

سر پرست اعلی

---- § * § -----

اعلی حضرت سلطان العلوم ، محی الملت والدین ، هزایگزالتد هائی نس ، رستم دوران ، ارسطوے زمان ، سبه سالار ، آصف جاه ، مطفر الممالک ، نظام الملک ، نظام الدوله ، نواب میر گیان علی خال بهادر فتم جنگ ، جی سی بی ، یاروفادار فتم جنگ ، جی سی بی ، یاروفادار سلطنت برطانیه و والی حیدر آباد دکن خان المه ملکه وسلطنته .

---- § * § -----

سر پر ست

\$ * \$

- (پانچ هزار یکست یا پانچ سو سالانه)

  ا سکندر صولت افتخارالملک هزهائی نس نواب حاجی محدل حدیداله خال بهادر بی اے سی ایس آی ای فرمان ایس آی سی وی او علی سی آی ای فرمان روا ے ریاست بهو پال -
- ۲ عالی جناب را جه 'را جایا س مها را جه سر کشن پرشاد ' مهارا جه بها در 'یمین السلطنة ' جی سی ایس آ ی -جی سی آبی ابی - صدر اعظم دولت آصفیه سرکار عالی حید رآباد دکن -
- س عالی جناب نواب سالار جنگ بهادر سابق مدارالمهام سرکار عالی حیدرآباد دکن -
  - م ۔ سر فاضل بهائی کریم بهائی -بسیئی .
- م را جه پرتاب گیر نرسنگ گیر جی بها در- دید رآ باد دکن این این این دکن ۱٫ ۵

صدر انجین

جناب نواب نمسعود جنگ بها در و ایس چانسلر مسلم یونیورستی علی گده --

معا و نین

(ایک هزار یکمشت یا سالانه ۱۰۰)

- ا جناب سر اکبر حیدری نواب حیدر نواز جنگ بها در صدرالمهام فنانس حیدرآباد دکن __
- ۲ جناب نواب سر مزمل الدة خال بهادر رئيس اعظم بهيكم پور ضلع على كدّه --
- ۳ جذاب نواب صدر یار جنگ مولوی محمد حبیب لرحسن خارصاحب شروانی رئیس اعظم حبیب گذی فلع علی گذه هم جناب نواب سرامین جنگ بها در حیدر آباد دکن -
- ٥ جداب خان بهادر احداد علاء الدين صاحب سكندر آباد دكري
  - ***

ضهیه که نمبر (۱)

ارکان دواسی

- ر جداب سیته هاجی اسمعیل سوبانی صاحب بمبئی را جه امایت راو مها بلونت جاگیر دار دوم کنته دکی -
- س جناب نواب اصغریار جنگ بها در سرک باغ عامه حدد آباد دکن
  - م نواب نذیر جنگ بهادر حیدرآباد دکن -
- o _ مستر المالطيفي صاحب آئي سي ايس كمشنر انبالة -
- ٧ وارث د يا بهائي ويلجى صاحب سودائر چرم احمد نگر
- ٧ ديوان بها در سيتهه رام كويال صاحب سكندر آباد دكن -
- ۸ خان بهادر محمد اعظم صاحب رئیس اعظم ،
   دلکشا دهاکه __
- و سیتهه عبد الطیف احدی صاحب مالک دوکان حاجی نور محدی زکریا ، کلکته --
- انريبل سيته، عبد الكريم صاحب جمال رنگون انريبل سيته، عبد الكريم صاحب " خيال " نمبر ٨٨ اواب نصير حسين خال صاحب " خيال " نمبر ٨٨

- پرنسپ استریت کلکته -
- ۱۲ جناب حافظ وزیر احمد صاحب جنرل مرچنت دار جیلنگ -
- ۱۳ جناب مولوی صحید محسن علی صاحب ایم ایس ۱۳ متهرا سی اکن کیو تیو انجنیر آگره کینال متهرا -
- عرا جناب مسز عباس طيب جي صاحبه ' بروده -
  - 10 سس ريصانه طيب جي صاحبه بروده -
- ۱۹ جناب نواب محمد نواز جنگ بهادر ' تولی چوکی حیدر آباد دکن -
- ۱۷ جناب مولوی حافظ شاه حمیدالدین صاحب 'عارف ' رئیس لِسلام پور ' ضلع پتنه -
- ۱۸ جناب مولوی خلیل الرحمن ' مولوی منظر علی ' مولوی مسعود احمد صاحبان ' نتول ضلع یتنه -
- . 19 جناب خان بهادر نواب نواب على چودهرى رئيس اعظم خورشيد منزل پچهم گاون (تهاره) -
  - + دربار عالیه ریاست جاوره -
- ۴۱ جناب سیته با پورا و صاحب ، دوری پهوریا ، هنگولی (دکن) —
- ۲۲ جناب سيتهم هيم راج بالمكند صاحب ' هنگولي --
  - ٢٣ جناب سيتهم هيرا لال صاحب هنگولي -
- ۲۴ جناب سیته کنول نین کیشب دیوصاحب هنگولی -
- ٢٥ _ جناب سيتهم كشن داس سيتارام صاحب هنگولي _

- ۲۲ جناب محمد اکبر خان صاحب رئیس اعظم تعلقه دار سی پی) ۔۔۔ سر گاوں قاک خانه بلها 'ضلع بلاس پور (سی پی)۔۔
- ۲۷ آنریبل خان بهادر میاں فضل حسین صاحب ایم اے بیرسترایت لا لاهور -
- ۱۸ جناب شمس العلما مولوی کمال الدین ا جمد صاحب
  ایم اے 'آی ای ایس 'انسپکتر آف اسکولز پریسی دنسی دویزن نمبر ۲۸ (اے) فری اسکول
  استریت کلکته --
- ۲۹ جناب مستر تی بی کامت صاحب بی اے صدر مدرس مدرسه فوقانیه رائچور -
- جناب لاله ایسونت را وصاحب ، پو رناضلع پربهنی -
- ۳۱ جناب لاله گلپت را و صاحب لعل جی صاحب ' موضع گور تعلقهٔ بسمت نگر پربهنی -
- ۳۲ جناب مولوی عبد الحق صاحب بی اے آنریری سکریتری انجمن ترقی اردو اورنگ آباد -
- ۳۳ شیخ عدل الخالق صاحب ولی عمل بهادر ریاست مانگرول کاتهیا وار ---
- ۳۳ _ جناب سیته هیرا چند گاندهی صاحب وکیل ، عثمان آباد -
- ۳۵ جناب سیتههٔ ترکم داس دوارکا داس صاحب چار تر بلدنگ فورت ، بمبدی -
- ٣٦ جناب سيتهه شنكر لال كيلا بهائي صاحبان بينكرز'

- چوپاتی بىبئى ـــ
- ۳۷ جناب سیتهه جمنا داس دوارکا داس صاحبان مرچنتس چار تر بلدنگ ، نورت ، بمبئی -
- ۳۷ جناب ایس مہربخش صاحب جے پی ام ال سی کارپورے تر-ماھم بمبئی ـــ
- 79 ۔ جناب مولوی محمد علی صاحب ایم اے مالک ایم محمد علی اینڈ کو ۔ دھاراوی بمبئی ۔۔
- ۲۰۰۰ جناب مستر مدگل سنگها صاحب مستاجر آبادی
   تعلقه گنگاوتی 'ضلع را تُحجور ۔۔۔
- ۱۲ جناب مستر بی ونکت را و ما هب وکیل و را تجود ۱۲ جناب مستر بی کشن وا و صاحب وکیل و را تجود ۱۲ جناب مستر بی کشن وا و صاحب و کیل و را تجود ۱۳ عالی جناب مولانا طاهر سیف الدین صاحب حضود بواهیر بمبئی _
- ۳۳ جناب را جه کشتیانائک صاحب بها در را جه شورا پور فلع گلبرگه —
- ۲۵ جناب مولوی محمدعبدالصده صاحب اکسترا اسستنت
   کمشنر ' جبل پور ___
- ۳۹ جناب مولوی سید مصباح العثمان صاحب بی اے قریب کی رجسترار کو آپریتیو سوسائتیو جبل پور ۳۷ ۱۵ محبیب احدی صاحب صدیتی تمنائی
  - مهنائی منزل گل باغ حیدر آباد دکن _
- ٣٨ جناب خواجة سردار حسين صاحب مهتمم كوتوالي

- ناوند گی بشیر آباد ، ضلع گلبرگه -
- م جناب دولت یار خال ما حب مهتم آبکاری ناوندگی بشیر آباد ' ضلع گلبرگه -
- ۵۰ جناب قاکتر عبدالستار صدیقی صاحب صدرشعبه عربی و فارسی اله آباد یونیورستی اله آباد
- 01 جناب نواب مرزا یار جنگ بها در میر مجلس عدالت العالیه سرکار عالی حیدر آباد دکی -
- ۵۲ جناب نواب فخر یار جنگ بهادر معتمد قالس حیدرآباد دکن -
- ۰ ۳۰ جناب نواب نثار یار جنگ بهادر اول تعلقدار و محد فقع پربهنی معرفت مولوی محدد اختر صاحب رام کوت حیدرآباد دکن -
  - مه جناب امير بيگ صاحب گته دار ' رائجور -
  - ٥٥ جناب سر تهيوةور ماريسي صاحب انگلستان -
- والمحل مولوی سیف هاشمی ما حب رکن دارالترجمه جامعهٔ عثمانیه ' حیدرآباد دکن -
- ٥٧ اين قبلوشا كراس صاحب پرنسپل جا گير دارس كالبح بيگم پيتهه حيدر آباد -
- ۵۸ مولوی سید محی الدین صاحب بی اے ابیرستر پرنسپل عثمانیه کالج اورنگ آباد -
- وه سرهار کورت بقلر سایتی گورنر یوپی و برهما -(انگلستان) -

- ۴۰ جناب نواب على نوازجنگ بهادر حيدرآباد دكن
- ۱۱ جناب نواب ذوالقدر جنگ بها در حيدر آباد دكن -
- ۹۴ مولوی سید محمد اعظم صاحب پرنسپل ستی کالیج حید رآباد دکن -
- ۹۳ ـ جناب مولوی سید اعجاز حسین صاحب تعلقدار وظیفه یاب حیدرآباد دکن -
- ۹۲ جى سى ميك اون صاحب پرنسپل نظام كاليج حيدر آباد دكن -
- ٥٠ جناب مهاراني صاحبه گدوال حيدر آباد دكن -
- ۹۹۰ جناب راجه صاحب و نپرتی حیدرآباد دکی -
- ۷۷ جناب ونکت راما ریدی صاحب کوتوال بلده حیدر آباد دکن -
- ۱۸ جناب عبد الرحس خال صاحب پرنسپل جامعة عثمانية حيد رآباد دكن -
- ۱۹ جناب مستر فرید و سایس چینائی صاحب انجنیر پی دبلیو دی ورنگل -
- ۲۰ جناب حسن لطیف صاحب انجیلیر پی دبلپودی
   حیدر آباد دکن -
- ٧١ مس اے پوپ پرنسپل زنانه کالم حيدر آباد دکن -
  - ٧٢ سر غلام حسين هدايت النه بمبئى -
- ۷۳ جناب راے جگ موھن لال صاحب ناظم عطیات حیدرآباد دکن __

- ۷۳ جناب نواب محی الدین یار جنگ بها در خیاب محدد کن --
- ۷۵ جناب مولوی سید محمد حسین صاحب بلگرامی خیریت آباد حیدرآباد دکن --
- ۷۷ جناب نواب مهدی یار جنگ بهادر حیدر آباد دکن -
- ٧٧ جناب نواب نظامت جنگ بهاهر حيد رآباه دكن -
- ٧٨ آنريبل سرريجنالة كلينسي كے سى آى اى اندور -
- ٧٩ آنريبل مستر جي تاسكر صدرالمهام مال
  - حيدرآباد دكن ــ
- مناب راجه صاحب جت پول رياست نظام ٨٠
- ٨١ جناب مولوى سيد ١ مين ١ لتحسن صاحب ' بسدل '
  - رائد صدر ناظم عدالت كلبركه شريف -
- ۸۲ جناب مولوی احدد مرزا صاحب انجینیر پی قبلیو دی خیریت آباد حیدرآباد دکن --
- ۸۳ جناب نواب لطیف یار جنگ بها در حیدرآباد د کن-
- ۸۸ جناب مهر على فاضل صاحب انجينير بي دبليو دى م
- ۸۵ جناب مولوی سیل علی اکبر صاحب صدر مهتمم می می تعلیمات حیدرآباد دکن --
- ۸۹ جناب سرولیم بارتن کے سی آی سی ایس آی ۸۹ سابق رزیدنت حیدرآباد دکن --
- مد مدام آدر است انگ صاحب قدا تر کتر جدول کوتوالی

اضلاع حيدرآباد دكن -

۸۸ - جناب نواب رلى الدوله بها در صدر المهام سركار عالى مدر آباد دكن —

م م حناب حامد اے علی حاحب آی سی ایس بذریعه بینک آف بورده - بورده -

4- مستر گوبند را و ساحب رکیل پربهنی --

91 - مولوی محمد خیرالدین ساحب وکیل پربهنی -

۹۴ - جناب مولوی سید محمد حیات الحسن ساحب رضوی

ناظم عدالت ضلع عثمان آباد --

~~----~~* ----

ضمیمه دمیر (۲)

١ ركان انجمين

- ر عالی جناب نواب صدر یار جنگ بهادر رئیس اعظم حبیب گنیج علی گده -
- ۲ عالی جناب نواب ۱ کبر یار جنگ بهادر ترپ باز۱ر حید رآباد دکن —
- ۳ جناب مسجل صاحب جامعة عثمانية سركار عالى حيد رآباد داكن ___
- م جناب خاس بها در مولوی بشیرالدین احد ساحب ایدیترالبشیر اتاوه ــ
- ٥ مستر محسن على صاحب ايم اے اكن كيو تيوانجينير
   متهر ا (يوپي) --
- ۲ جناب مولوی سیا ضمیرالدین احمد صاحب تحصیلدار
   ۱ حمد پور ضلع بیار ـــ
- ۷ جناب مولوی محمد شمس الدین حاحب منصف پالونچه ضلع و رنگل ___
- ۸ قاکتر تارا چذہ صاحب پی ایپ قی ستی روق
   ۱ له آباد ___
- 9 پروفیسر سید ضامی علی صاحب ام اے هید آف

- أردو قيارتمنت يونيورستى اله آباد --
- +1- جناب وحید الرحس صاحب پروفیسر عثمانیه یونیورستی حیدرآباد دکی --
- 11 جناب خلینه عبدالحکیم ساحب پروفیسر جا معهٔ عثمانیه کنگ کوتهی روت حیدرآباد دکی -
- ۱۴ دَاكَتْر عبدالحق عاحب پرونیسر جامعهٔ عشانیه کنگ کوتهی رود حیدرآباد دکن -
- ۱۳ جناب سید سراج الحسن ترمذی صاحب و کیل هائی کورت کتل مندی حیدر آباد —
- ۱۳ ۱۵ کتر مظفر الدین قریشی صاحب پروفیسر کیمیا عثمانیه یو نیورستی حیدر آباد دکن —
- 10 جناب سید محمد اعظم صاحب ایم اے پرنسپل ستی کالیج حیدر آباد دکن —
- ۱۲ جناب هارون خان صاحب شروانی پروفیسر عشمانیه کا لیم سرک نوبت پهار حید رآباد دکن __
- ۱۷ جلاب مولوی محمد مقتدی خان صاحب شروانی مدیجر مسلم یونیور ستی پریس علی گده س
- ۱۸ جناب مولوی مرزا محدد بیگ صاحب اسپیشل آفیسر نظام ساگر --
- 19 جناب سکریتری صاحب انجمی اسلامیه جبل پور- ۲۰ جناب گویند راؤ صاحب مدد گار اول تعلقدار

آصف آباد (دکن) __

- ۱۱ جناب مولوی سید نظام الدین احمد صاحب امین جنگلات پنچه مستقر نظام آباد -
- ۲۲ جناب مولوی محمد ظهور ناصرصاحب منیجر دارالکتب مایت اسلامیه گجرات (پنجاب) ___
- ۲۳ جناب مولوی سید ناظر الحسن صاحب هوش بلگرامی مددگار محکمهٔ معتمد ی افواج سرکارعالی حیدر آباد دکن -
- ۳۲ جناب نظیر الحسن صاحب آپار تمنت آف ایجو کیشن هیلانه ایند لیند ز گورنمنت آف اندیا دهلی یا شمله -
- ۲۵ جناب مولوی سردار علی خان صاحب و کیل د هولیا (مغربی خاندیس) --
- ٢٧ جناب محمد اطهر حسين صاحب بيرستر ايت لا يتنه -
- ۲۷ جناب حاجی عبد القدیر صاحب چوک مسجد آره -
- ۲۸ جنا ب مولوی سید عبدالعزیز صاحب بیرستر ایت لا پتانه -
- ۲۹ جناب مولوی علی کریم صاحب تصصیلدار موضع چیرو داک خانه هرنوت (پتله) --
- + جناب سيد محمد اميرالحسن صاحب محلة قلها-كيا-
- ۳۱ جناب میریوسف خان صاحب سب انسپکتر پولیس قداک خانه وزیر گنج (گیا) --
- ۳۲ ـ جناب صاحبزاد، قاضی محبوب عالم صاحب آوان شریف - ضام ، گجرات (پنجاب) —
- ۳۳ جناب مولری محدد محمودالحق صاحب پورنیا بازید داک خانه مهوا ضلع گونده --

- ۳۴ جناب شیس بغدادی صاحب آفتاب منزل مرزا مصله مدنا پور بنکال .-
- ۳۵ جناب مولوی سید محمد اشرف صاحب بی او ایل وکیل پریزید نت میونسپل کمیتی وانجمن اسلامیه کوهات -
- ۳۲ جناب مولوی جلال الدین احمد حاحب جعفری مطبع انوار احمدی اله آباد -
- ۳۷ جناب مولوی علمد ار حسین صاحب بی اے (علیگ) مدد گار ناظم کو توالی اضلاع حیدر آباد دکن --
- . ۳۸ ـ جناب چودهری احمداله صاحب رئیس و آنریری میجستریت داک خانه سهاور ایته -
- ۳۹ جناب محمد داؤد صاحب پلیدر اندرون موری دروازه قصور ضلع لاهور -
- ۲۰ جناب نظام الدین صاحب آنریری مجستریت بازار
   بارود خانه لاهور —
- اع جناب سيد ظهور احمد صاحب وكيل نسبر ٢٩ سر كلرروة - لكهنؤ -
- ۱۰ تاکتر سید شفاعت احمد صاحب هال بازار ۱۲ مرت سر پنجاب -
- ۱ مین الدوله لکهنؤ -
- ۳۳ جناب نواب عقیل جاگ بهادر خیریت آباد ۳۳ حیدر آباد دکن -

- o م جناب مولوى قسرالهدى صاحب دَيتَى كلكدّر كيا -
- ٣٩ جنا ب سيد تقى الدين صاحب ة پتى كلكتر را نچى -
- به جناب مولوی سید محمد فضل حق صاحب اسستنت رجسترا رکو آپریتو سوسائتی - گیا سرکل - گیا -
- ۳۸ قاضی سید محمد حسین ساحب موضع ترهت داک خانه ترهت غلع گیا -
- وم جناب محمد المير حيار فاحب الستنت انجيلير دستركت بورة - كيا -
- ماب مولوی نور مصده ساحب انجم رائس مل پنچیتی اکهاره گیا پنچیتی اکهاره گیا -
- 0 جناب مولوی محمد استعیل رسا صاحب هدانی ایم - اے بی ایل وکیل - کرانی گهات - کیا -
- ۱۵ جناب مولوی سید مهدی حسن صاحب وکیل بهار شریف - ضلع پتنه -
- ۳۵ جداب مولوی سید معین الدین ساهب مهتم تعلیمات ضلع گلبرگه -
- مه جناب سراج الدین احمد صاحب نظامی بازار شیخو پوریان - لاهور -
- 00 جناب محمد محفوظ الحق ماحب ایم اے لکچرار پریسیڈنسی کالمج - کلکته -
- 04 جناب مولوی سید علی اکبر صاحب صدر مهتم تعلیمات سرکار عالی حیدر آباد دکن -

- ۵۷ جناب حسن لطیف صاحبناظم تعمیرات حیدر آباددکن- ۵۷ مسز حاتم بی طیب جی بذریعه حاتم بی طیب جی
- (Sunny Side Read, Dilkusha, عاجب بيرسترايت لا Karachi)
- H. E. H. The Nizam's مسز قمر ایس طیب جی Palace. Napean Sea Road Bombay
- ۹۰ آواب سر حیدر نواز جنگ بهادر صدرالمهام فنانس حیدرآباد دکین -
  - ۱۱ ـ لیدی حیدری خیریت آباد حیدرآباده کی -
- ۹۲ نواب سرامین جنگ بهادرکے سی اِس آی سی ایس آئی امین منزل سید آباد حیدر آباد دکن -
- ۱۳ جناب سید منظور حسین نقوی صاحب سی آئی صدر مهتم تعمیرات عامه بیر ---
- ۹۳ جناب بشیر ضیائی صاحب ایم اے بی تی (علیگ) هید ماستر گورنمنت هائی اسکول خانے وال -
- ٩٥ جناب فدا على ايم على بهائي نيپير روة كراچي
- ۱۹۳ جناب غلام نبی صاحب وائیسراے کیمپ اندیا -
- 9v جناب مرزا محمد سعید داهب آئی ای ایس دهلی -
- ۹۸ جناب مولوی صبغة الله صاحب بی اے بذریعه
- ایکزیکیو تیو آفیسر نمبر ۱۱۹ کچهری روة اجمیر -
- 99 جناب النه بخش صاحب نمبر ١٠ ق مزن لين كلكته -

- ٧٠ جناب مولوى احدد محمد ماحب ذیتی کلکتر گیا -
- ۷۱ جناب سید فاروق اعظم صاحب دَیتی کلکتر پرولیا
   ضلع مان بهوم —
- ۷۴ جناب مولوی عبدالغنی خان رافت صاحب پیررکار کوتوالی ضاع پربهنی -
- ۷۳ جناب سید محدد کاظم صاحب بی اے بی تی ۱ ال ال بی هید ماستر اسلامیه هائی اسکول روپر انباله
- ۷۳ جذاب سید محمد خصات حسین صاحب سابری بی اے قیتی انسپکتر مدارس تامس گنج سیتا پور-
- ۷۰ جناب حافظ احداد على خان صاحب سردار ديورهني و ناظم كتب خانه رياست رام پور يوپي --
- ۷۷ جناب هدایت الله صاحب اینگلو اُردو هائی استول پونا –
- ۷۷ جناب منشی مادهوراؤ صاحب وکیل صدر عدالت گنگا پور ضلع اورنگ آباد --
- ۷۸ جناب مولوی نور التصسی صاحب مصنف تعلقه حضور نگر ضاع ناگنده --
- ۷۹ جناب مولوی محمد عظمت الله خان صاحب امین جنگلات عادل آماد -
- م جناب مولوی سید عطا حسین صاحب سابق ناظم تعمیرات حیدرآباد دکن --
- ٨١ جناب مولوي سيل محدل مهدي صاحب معتدل باب

- حکومت سرکار عالی حیدرآباددکن ۸۲ جناب عباس علی ایم اکبر علی ساحب اتواری ناگیور ستی --
- ۸۳ کے محصد ابراھیم صاحب عمر آباد داک خانه امبور مدراس) شمالی آرکات --
- ٨٨ حضرت افروز صاحب متعلمة وكلس بور ضلع لايل بور-
- ۸۵ جناب مولوی سید علی احس صاحب احسی (مارهروی) لکچرار اردوانتر میدیت کالیم مسلم یونیورستی علی گده ـــ
- ۸۹ جناب مولوی مشتاق احمد صاحب متصل اتاله مسجد جونپور —
- ۸۷ جناب عولوی محمد احتشام احدد صاحب اسل ۱ سرائیلی و کیل سیلو ضلع پربهنی --
- ۸۸ حضرت انسر حاحب امررهری اردر اسکول رام سوامی (کراچی) —
- ۸۹ جناب سيد عبد الحكيم ماحب سكرترى انجمن الاصلاح داك خانه ديسنه ضلع يتنه --
- +9 جناب آغا حيدر حسين صاحب پروفيسر أردو نظام كالبج حيدرآباد دكن - ،
- 91 ان سلام خال ما حب ام ان بی ال نمبر ۸ سید صالح لین کلکته -
- 9۴ ایس، ایم فیروزالدین خال صاحب پوست آفس

- گرهی (کشمیر)۔
- 97 10 کتر داکر حسین خان صاحب ایم اے پی ایپ تی پر نسپل جامعه ملیه الله میه قرول باغ دهلی نے
- ۹۴ حاجی محمد حالم خان صاحب شروانی آنریری مجستریت فریب منزل علی گوه -
- ۹۵ جداب عدار احدد خان صاحب عدار منزل میرس روة علی گره -
- 99 جناب محمد خامن صاحب دهلری اندر سکرتری محت عامه و تعلیمات بهوپال -
- 9۷ جناب سید بشیر حسین حاحب زیدی بی ان کینتب بارایت لا هوس هولت منستر ریاست رام پور
- 9۸ جناب محسد منجیب دا حب بی اے (آکسن) جناب ملید اسلامید قرول باغ دلی -
- 99 جناب منشی محمود علی خان صاحب امامی دروازه بهویال --
- ** جناب مولوی محصد امین صاحب زبیری معرفت عظمت الهی صاحب زبیری استقدت رجسترار مسلم یونیورستی علی گره --
- ۱+۱ جناب مولری سید عبدالوحید ماحب بی اے ال ال بی وکیل جمعراتی دروازه بهویال -
- ۱۰۱ جناب هاجی محمد ۱ویس ماهب بی ۱ ال ال بی جو دیشل آفیسر سیهور ریاست بهوپال -

- ۱۰۳ جناب مولوی محدد اطهر صاحب بی اے ال ال بی جو ت یشل آفیسر عدالت العالیة بهویال -
- ۱۰۳ جناب مهدم داهب دفتر تاریخ بهوپال ریاست بهوپال --
- ۰ این ام حیات صاحب نمبر ۲ سیول لائنس بهوپال ۱۰ ۱۰ کتر سلیم الزمان صدیقی صاحب پی این آبی ایرر ۱۰ ویویک یونانی طبی کالب دهلی —
- ۱+۷ جناب خواجه غلام السیدین صاحب ایم اے پرنسپل تریننگ کالج مسلم یونیورستی علی گرد -
- ۱۰۸ جناب احسان الحق صاحب بيرستر ايت لاششن جبج كمدل پور -
- ۱+۹ خان بهاه رسید عین الدین حاحب اندر شعریتری گورنسنت یو پی نینی تال --
- +۱۱ جناب ابویت علی مولوی محمد امام ها حب نوشهروی سو هدره ضلع گجرانواله --
- ۱۱۱ جناب پروفیسر محمد حبیب صاحب بی ۱۰ ے (آکسی) مسلم یونیورستی نیلی چهتری علی گره -
- ۱۱۲ جداب مولوی حکیم عبد الله خان صاحب نصر پروفیسر طبیع کالیج مسلم یونیورستی علی گره --
- ۱۱۳ جناب ۱۵کتر مختار احمد صاحب انصاری دریا گلیج نمبر ۱ دهای -
- ۱۱۳ جناب شیخ علی جواد صاحب نی اے (علیگ)

- پروفیسر مسلم یونیورستی انتر میدیت کالب علی گولا اور فیسر مسلم یونیورستی انتر میدیت کالب علی گولا اور عایگ)

  ال ال بی پروفیسر مسلم یونیورستی علی گولا ال ال بی مولوی محدد اظهر حسین صاحب نائب معتمد عدالت و کوتوالی و امور عامت سرکار عالی حیر آباد دکن عدالت با بو منوهر لال صاحب بی اے ال ال بی ایت و کیت غازی آباد -
- ۱۱۸- جناب مولوی یوسف الزمان فاروقی صاحب بی اے ال ۱۱۸ بی منصف غازی آباد ذلع میر آبه -
- ۱۱۹ جناب مولوی حکیم شفقت علی خان صاحب قصبه آنوله محله قلعه ضلع بریلی -
- ۱۲۰ مستر تصلی احد فان ما حب شروانی بارایت لا نمبر ۲ کننگ روة - اله آباد -
- ۱۲۱ جناب مولانا محمد شنیع داردی حاحب ایم ال اله دفتر اخبار اتحاد بانکی پور پذنه -
- ۱۲۴ آنریبل داکترشاه محده سلیمان صاحب چیف جستس ۱۲۴ آنریبل دورت نمیر ۱۱ ایدمنستن رود اله آباد -
- ۱۲۳ مستر عبدالمجيد خواجه ماحب بارايت لانمبر ۱۲ البرت روة إله آباد -
- ۱۲۴- جناب فیا ۱۱ انصس علوی صاحب انسبکتر عربی مدارس ورجسترار متحانات عربی و فارسی یوپی -

- مجستریت مجاب نواب آفاعلی خان صاحب اسیشل مجستریت دریا باد اله آباد -
- ۱۲۱ جناب سید اعجاز حسین صاحب لکجرار اردو اله آباد یونیور ستّی اله آباد
- ۱۲۷ جناب سید هما د علی صاحب پروفیسر ایونگ کرسچین
- ۱۲۸ جناب سید ضامی علی صاحب لکجرار ارد و اله آباد عبد نیورستی اله آباد -
- 179 سی ایرواکر اسکوائر ایم اے پرنسپل انگلو عربک کالبے دھلی -
- ۱۳ پرنسپل صاحب هند و کالم کشمیری گیت دهلی ۱۳۱ با بورگهونندن سرن صاحب نمبر ۲ متکاف هاوس دود دهلی -
- ۱۳۴ جناب حکیم عبد التعلیم صاحب انصاری طبی کتب خانه گستی بازار لاهور -
- ۱۳۳ جناب محمد بشیر صاحب بیرسترایت لاکانپور ۱۳۳ جناب حافظ هدایت حسین صاحب بیرستر یت لاکانپور ۱۳۵ جناب منشی عبدالروف صاحب دیتی کلکتر مال رود کانپور -
- ۱۳۹ جناب مولوی سید انیس الدین اهده صاهب بی ای ال بی وکیل بیز -
- ۱۳۷ جناب مولوی حفیظالردس خان صاحب مجیدی ایدیتر

- اخبار مجيب فرخ آباد -
- ۱۳۸ جناب نذیر خلیلی صاحب مدیر ما ون اخبار مجیب فرخ آباد -
- ۱۳۹ جناب مولوی شفق علی خان صاحب بی اے ال ال بی ایتروکیت فتیح گره فرخ آباد -
- . ۱۲ جداب مرزا عبدالحمید صاحب میونسپل کمشنر و رئیس فرخ آباد -
- ۱۳۱ جناب مولوی سید نصیرا لدین علوی صاحب ایم ۱ ال ال بی مصنف مین پوری یوپی -
- ۱۹۲ جناب مولوی سید اظهرالدین علوی صاحب ایم ال ال بی وکیل مین پوری --
- ۱۳۳ جذاب مولوی سیل ۱ صغر حسین صاحب سب ۱ نسپکتر یو - پی پولیس تهانه گهرور ضلع مین پوری -
- ۱۳۳ جناب شیخ ۱ صغر حسین صاحب آنریری ۱ سستنت کلکتر - مین پوری -
- ۱۳۵ جذاب مولوی فرهت علی خان صاهب سرکل ۱ نسپکتر پولیس مین پوری -
- ۱۳۹ جناب قاضی مردان علی هاحب تحصیل دار هدر تحصیل مین پوری -
- ۱۳۷ پنت سند ر نراین مشران صاحب ایم ۱ ر اے ایس لائف ممبر و سینیر وائس پریسیت نت پبلک لائپریری - فرخ آباد -

- ۱۴۹ جناب منظور احمد صاحب عثمانی بی اے متصل جھوتی مستجد قوم پلتجابیاں سبزی مندی دھلی۔
- مانی اسکول آگره هائی اسکول آگره -
- 101 جلاب قاضی ظهورالحق صاحب رئیس اعظم محل جلال آباد بجنور یوپی -
- ۱۵۴ جناب قاضی مقصود علی صاحب رئیس دربار جلال آباد بجنور یوپی -
- 10۳ جناب منشی سلطان عالم خان صاحب رئیس اعظم قائم گنبج ضلع فرخ آباد -
- ۱۵۳ جناب سید محمد سبطین ماحب ایم اے ال ال بی وکیل هائی کورت نگینه بجنور یوپی -
- ۱۵۵ جناب حافظ محمد ابراهیم صاحب بی اے ال ال بی وکیل ایم ال سی نگینه بجلور یوپی -
- 109 جناب سكر ترى صاحب ايوان اشاعت گور كهپور -يو پي-
- ۱۵۷ ـ جناب مولوی سید تراب علی صاحب افسر معاوضه اراضی ریلوے محاذی صدر دفتر نظامت تعلیمات حید رآباد دکن -
  - ١٥٨ هر ها ئنس بيگم صاحبه بهوپال -
- 109 نواب زاده سعیدالظفر خان صاحب شمله کوتهی بهو پال -
- +۱۱- جلاب شعیب قریشی صاحب پرائویت سکرقری -

- هزهاینس نواب صاحب بهوپال -
- ١٩١ دا كتر سيد عبد الرحس صاحب قيصر بنكله بهريال -
  - ۱۹۲ جناب سید ۱ بر محمد صاحب مودودی بهوپال -
- ۱۹۳ کرنل ۱ میر ۱ حمد صاحب ملیتری سکرتری بهوپال -
- ١٩٨ جناب وزير احمد صاحب فنانشل سكر ترى بهو پال -
- المجلاب واجد على خال صاحب پرسنل سكرترى هذهائنس نواب صاحب بهويال -
- ۱۹۷-جناب ابوالبركات صاحب عيسى پور پهلوارى شريف يتنه --
- ۱۹۷ جناب سید عبد العزیز صاحب هید استنت دسترکت بورد گیا -
- ۱۹۸ جناب رضا الحق عباسی صاحب کمپینین آودی هیر 'پیرنت خیر پور ۱ ستیت سری نگر رود اجمیر -
- ۱۲۹ راجه غضنفر على خال صاحب آرمى منستر تودى كورنمنت آف ايج ايج آف الور استيت -
  - انواب سرمهرشاه صاحب جهيلم -
- ۱۷۱ را ے بہادر کیپتیں دینا ناتھہ صاحب ھزھائنس آف اندورس وکیل وتھہ دی وایسرا ہے۔ بوندری شملہ ایست۔
- ۱۷۲ عالی جناب نواب رضانوا ز جنگ بها در خیریت آباد دی. -
- ۱۷۳ جناب مولوی اشفاق احمد زاهدی صاحب پرائویت سکر تری هزهائنس نواب صاحب جاوره -

- ۱۷۷ جناب سیتهد عثمان سوبانی صاحب گریشم بادنگ اسپلیند رود بمبئی -
- ۱۷۵ جناب چرد هری خلیق الزمان صاحب بی اے اللہ ال بی ایدوکیت خیالی گنج لکھنؤ -
- ۱۷۹ جناب مولوی محمد عبد العزیز انصاری صاحب ام اے۔
  ال ال بی اید ویکت سشن جج ریاست رام پور-
- ۱۷۷ جناب کے ان سبحان صاحب آی پی اس اسستنت سپر ۱۷۷ میر نتندنت پولیس نمبر ۱۳۳ یلیت لین کلکته -
- ۱۷۸ جناب ملوک سنگهه بیدی صاحب بذریعه مسرز لدها سنگهه بیدی ایلت سنز ندبر و تالهوزی اسکویر کلکته ـ
- ۱۷۹ جناب ایس ام نعمان جعفری صاحب بی اے بذریعه نعمان جعفری لمیتّد نمبر ۲۲ فیرتیا بازار استریت کلکته -
- ۱۸۰ عالی جناب نواب عاهب گروای (سنترل انتیا) ۱۸۱ جناب هامد هس هاهب اسستنت ایکزیکیوتیو انجینیر حامد منزل دین دیال روق کهنؤ -
- ۱۸۲ لفتند ما حبواده الیس احدد ما حب مدراس یا یونیرز بنگلور کنتونیند ا
- ۱۸۳ اے حامد غنی صاحب (آی آیس آر) نسبر ۱۵ کوپر روق لاهور -
- ١٨٣ جناب خواجه احمد صاحب بيرستر ايت لا- لاهور

- ۱۸۵ جناب مولوی غلام رسول مهر صاحب مالک و ایتی یتر روز نامهٔ انقلاب لاهور -
- ۱۸۹ جناب مولوی عبد المجید سالک صاحب جوائینت اید یتر انقلاب لاهور-
- ۱۸۷ جناب رنگ راؤ صاحب منصف سلطان آباد ضلع کریم نگر-
- ۱۸۸ جناب خواجه عبد العزیز صاحب اید و کیت و کیل مائی کورت عزیز منزل کنته رود حید رآباد دکن -
- ۱۸۹ قداکتر حافظ محمد عبدالشکور صاحب ال آئی ام فنی شین اینت سرجن پوتوپیت مدراس-
- ۱۹۰ جناب مولوی محمد عمر جعفری صاحب رئیس اعظم مجهای شهر ضلع جونپور یوپی --
- ۱۹۱ جناب قاکتر یوسف حسین خان صاحب پروفیسر جامعهٔ عثمانیه مان صاحب کاتالاب حیدر آبادد کن-
  - 197 جناب را گهونند راؤ ما حب جذب و کیل عالم پور -
- ۱۹۳ خواجه عبد الوحيد صاحب سكريترى اسلامك، ريسرچ انستى تيوت لاهور-
- عوا جناب نواب محمد کاظم علی خان ما حب تویژن افسر آصف آیاد -
- 190 محمد زبیر فاحب ایم اے هید ماستر مسلم یونیورستی ستی هائی اسکول علی گره -
- ۱۹۹- جناب مولوی سید احمد علی صاحب دیتی کلکتر

- پرید کانپور-
- ۱۹۷ جناب مولوی سید هسین صاحب بی اے بی تی صدر مہتم تعلیمات صوبه گلبرگه -
- ۱۹۸ جناب مولوی عارف الدین صاحب تحصیله ار شورا پور (گلبرگه) —
- 199 جناب داکتر جعفر حسن صاحب عابد منزل ترپ بازار حدد منزل ترپ بازار حدد منزل ترپ بازار حدد منزل ترپ بازار
- مه ۲ جناب میر دلاور علی صاحب باره دری نواب سالار جنگ بهادر حیدر آباد دکن —
- ۲۰۱ جناب نواب خواجه معین الدین علی خان بهاد و نبیرهٔ نواب داراب جنگ مرحوم کوچه دارب جنگ اندرون یاقوت پوره حیدرآباد دکن -
- ۲+۲ جناب میر روشی علی خان صاحبواده نیا بنگله تهرة لانسرز حیدر آباد دکی --
- ۳۰۳ افضل العلما مولوی محمد عبد الحق صاحب ایم اے،
  پروفیسر عربی محمد ن کالم ۸۸ نلنا مدلی استریت
  را ے بیتمه مدراس --
- ۱۰۴ ۱ فقل العلما مولوی سید عبد ۱ لوهاب ساهب ایم ۱ ے ۱ یل تی پرنسپل جمالیه کالج پیر مبر مدراس __
  ۲۰۵ جناب مولوی برکت علی صاحب "شهید" تیچر
  لونر مدّل اسکول پوست آفس دَتیے وال ضلع

گجرات پنجاب ــ

- ۲۰۹ جناب ثناء الده خان صاحب فزیکل انستر کتر عثمانیه یونیورستی کالج اسلام تیکری حیدر آباد دکن ۲۰۷ جناب مرزا اکبر حسین خان صاحب بدکان مولوی نصیر الدین صاحب مددگار مال عقب دفتر صفائی دارالشفا حیدر آباد دکن _
- ۲۰۸ جناب سید عبدالمه احمد رضوی صاحب استور کیپر دفتر مهتم مزرعه افزائش نسل مویشی سرکارعالی مستقر حمایت ساگر محمله رکاب گفتج نمبر مکان ۲۲۷ حیدرآباد دکن -
- ۱۹۹ جناب محمد یامین زبیری صاحب بی اے ایل ایل بی (عثبانیه) وکیل ترپ بازار روبروے
  مرلید هر باغ حیدرآباد دکن -
- ۱۱۰ جناب مولوی سید محد احسن صاحب بی ا - الله الله الله و کیل هائی کورت کنته روة حید رآباد دکن ۱۱۱ جناب مولوی محمد فخرالدین احمد صاحب بمکان مولانا بشیرالدین احمد صاحب تحصیل دار چپل بازار حید رآباد دکی -
- ۱۱۲ جناب مولوی محمد ابراهیم علی خان صاحب افضل گنج

  نزد مطبع اخبار رهبر دکن روبروے یم یالی والا

  شراب مرچنت محله افضل گنج حید رآباد دکن
  سراب مولوی سید محمد تقی صاحب رام ملزل خیریت آباد حید رآباد دکن -

- ۱۱۶ جناب نند لال صاحب نند باغ آصف نگر حیدر آباد دکن ۲۱۵ جناب قائم رضا نسیم صاحب هید مولوی چرچ مشن برکت هائی اسکول لکهنؤ --
- ۲۱۷ جناب مولوی جمیل حسین صاحب ایچ سی ایس مده گار صوبه دار میدک نام پلی استیش رود حیدر آباد دکن --
- ۱۱۷ جنا ب مولوی سید صادق عباسی صاحب مین مولوی سید اعجاز حسین صاحب خیریت آباد ـ حیدرآباد دکن --
- ۲۱۸ جناب مهتم صاحب کتب خانه آصفیه سرکارعالی حید رآباد دکن _
- ۲۱۹ جناب مهتمم صاحب كتب خانه كلية جامعة عثمانية حيد رآباد دكن __
- ۱- جناب مولوی سید بشیرالدین صاحب بی اے
  لائبریری لتن لائبریری مسلم یونیورستی علی گولا
  لائبریری لتن لائبریری صاحب هزهائنس نواب صاحب

  بهادر یالن پور —
- ۲۲۷ جناب عبد الرحس صديقى صاحب خليل منزل نمبر ۲۲۷ لورسر كلر رود كلكته "

ضهیمه نهبر (۳)

فهرست عطیات و چلده سنه ۱۹۳۳ ع نمبر اسماے گرامی سکه کلدار شمار ا - جناب حاجی محمد حبیب الرحس خان نواب صدریار جنگ بهادر رئیس اعظم حبیب گلج - علی گرّه

فعدی فعد (۳)

شاخیں اور کتب خانے

شاخ نام سکریتری نىير شىار ا - شاخ انجمن ترقی اردو مولوی خیرالدین صاحب پربهای صوبهٔ اور نگ آباد و کیل ا - دا ئجور مولوی محمد علی کریم صاحب وكيل ۳ - بہار شریف ضلع پتدہ -هید ماستر صاحب گروننگ صغرى وقف عائى اسكول ٣ - بزم كمال كاكو ضلع كيا -مولوی سید شاه محمد منظورالرحدي صاحب -٥ - دار جيلنگ -مولوى عبد الصمد صاحب -٩ - چاتگام -مولوى عندالعزيز صاحب-بی - ا بے انسپکتر مدارس -- Kla3 - V مولانا حكيم حبيب الرحس صاحب -

نام سکرینتری

شمار ۸ - کچی سراے مظفر پور-۹ - بلگام -----

شاخ

+ ا - مالده --

نسبر

آ ۱ - نلگنت ه حیدر آباد دکی-۱۲ - کو ۱ تهم ضلع آره -

سُ - شَاه آباد ضلع كرنال -

۱۱۳ - گتنی ضلع پر تاب گده -۱۵ - صدد ن ضلع فرخ آباد -

۱۱ - کراچی -

١٧ - سينت جانزكاليج آگره -

١٨ - انجس ارد و - مونگير -

19 - مسلم كلب مطفر پور -

۴۰ - اسلاميهلائبرير ي دالتن كنج (بهار) -

۲۱ - ظفر نواب پبلک لائمریری گیار -

۲۲ - انتجمن اسلامیه باره -

ایس - ایم محمود صاحب - مولوی قطب الدین صاحب - مولوی عبد الغنی صاحب - مولوی غلام محمد عاحب - سید، رصی صاحب بلگرامی - مولانا محمد رفیق صاحب انصاری -

مولوی عبد الحی صاحب -مولوی نور احدد صاحب رضوی --

فدا حسين محدد على صاحب-

محمد خلیل: لله صاحب بی - اے - (علیگ) -

آنریدل خان بها در سید احدد حسین صاحب وکیل -

محدد يرسف صاحب صديقى-

سید ظفر نواب ما حب رئیس اعظم --

مولوى معمد اظهارالحق

نام سكريترى

نمبر شاخ شمار

، خلع پآنه س

۲۳ - مسلم کلب را ج بتیا ضلع چمپاری

۲٬۲ مدرسة ۱ سلامی مگهونی (در بهلگه) -

۲۰ - کتب خانه ۱ردر بهاکل پور

۲۹ - انجمن هدایت اسلام جمال پور -

۲۷ - ۱ نجسی اسلامیه در بهنگه-۲۸ - کتب خانه لیس باز ۱ ر پورنیه —

۳۹ - چهپره <u>—</u>

۳۰ - ۱ نجون ۱ سلامیه موتی
 هاری —

۳۱ - سیمتا موهی (مظفر پور) -

۳۲ - شاخ انجدی ترقی اردو . بیگم بازار پتنه ـ

۳۳ - عثمانیه ریدنگ روم داگلور ضلع ناندی~~و~~ ...

ماحب -

مولوی غلام د ستگیرها دب-

مولوى عبداللعيم صاحب -

مولوی شهامت حسین صاحب وکیل --

مولوی محمد غلی حاحب -

مولوی محمد جلیل صاحب-مولوی محمد فریف صاحب-

مولوی محمد استدال میادر خان بهادر مولوی محمد

جان صاحب –

مولوی عبدالحکیم ماحب بی - ایل -

سید 'محسود شیر ماحب بی - اے '- بی - ایل -

مولوی محمد حسین ماحب -

نام سکریتری

نمیر شاخ '' شمار

۳۳ - بارا ن ریاست کوته -

٣٥- كوته (را جپوتانه) - `

۳۱ - انجمن هدایت اسلام -گنگا پور (چے پور) -

۳۷ - شاخ انجمن ترقی اردوجالنه ضلع اورنگ آباد دکی -

۳۸ - مسام لائبريري دركاه نوگزا پير - بيكانير -

۳۹ - جردهپور لائبریری جودهپور -

 ۱نجس تعلیم اسلام اُردے پور (میوار) ۱۹ - مسلم انستی تیوت

اجمير -

۲۷ - مدرسه معینیه عثمانیه درگاه - اجمیر -

۲۳ - مسلملائبریری چها وزنی نصهر آباد -

۲۳ - انجمن معین السلام بیاور ضلع اجمیر -

سید مبشر حسین صاحب - نابو عبدالوهاب صاحب - نابونبی بخش صاحب -

مولوی مصطفیل علی صاحب عداسی وکیل -

مولوی مظفرعلی شاه صاهب-

ق کتر اختر حسین صاحب -عرف سلم جی صدر انجس ۔

ما حیزاده میر نثاراحید صاحب متولی درگاه و معتبد مدر سه، مولوی عبد الصید خان صاحب

شيخ محمد جمال صاحب.

نا ۾ سکريٽري شاخ نسبر شمأر ٣٥ - مسلم كلب چهاوني اندور -مولوى محمد اعظم خاس ١٩ - ١ ، ٥ و لائبريري جامع دا حب -. مسجد جهند وا ۲ ۲ -۴۷ ـ نیا با : ارکلب کامبتی _ (سی - پی) ميرزا محمد اسمعيل بيك ١٩٥١ و لا ديويري - كول بازار - را ے یور -صاح*ب* ـ ٣٩ - مسلم لأريري سوسائدي -وهرم تله - كلكته -محدد اسحاق ساحب -+٥ - مسلم لائبريري بهالدار يورة - ناگيورشهر -٥١ - ١ نتجسن حاصي اسلام صدر ناگيور -سيد حفاظت على صاحب ۲ ه - اردو کتب خانه کهات و ا -بی - ۱ ہے -٥٣ - اردو لائبريري اكوله ، برار تاضى سين محمد صاحب -خوائية تقى الدين احمد ٥٣ - انتجمين اخوان الصفا -

برهان پور -

(جنکشری) -

٥٥ - جماعت الاخيار - اتارسي

صاحب '۔

نام سكريترى

ندبر شاخ شدار

منشى حبيب الرحس صاحب

٥٩ - ١ رد.و لائبريري . سيوني (سی - پی)

٥٧ - كتب خانة فلاح عام حاجي عبد الرحيم صاحب -نرسنگ پور -

٥٨ - داودية كتب خانه

دارا لا خبار كوتوالى بازار

جبل پور

09 - مسلم کلب اومتی برج

جبل پور

سيد تقي الدين صاحب

· ۴ - انجمي الفلاج استهانوان ضلم يتله

مولوى خايم چراغ الدين صاحب " ٩١ - انجمي اسلاميه ساگر

١٠٠١ نجس اسلامية كتدى

ضلع جبل پور

٩٣ - بزم ١ ردو لشكر گواليار

۹۴ - و کتوریه جوبلی مدرسه

لائبريري - پور بندر -

کا ت_هیا و ۱ ~~ر~~

40 - مدرسد شوكت الاسلام -ونتهلى (كاتهياواز)

نام سكريتري

سیتههٔ قاسم حاجی نور محمد خان صاحب

غلام منحى الدين ماحب بير سترايت لا

ها جی محی الدین صاحب
سیتهه احمد بن هاجی
عبدالدجیب عاحب جوهری،
متولی مدرسه -

(كاتهياوا_{ر)} -

محمد حنيظ النه صاحب -

مستر رنگ ناتهه صاحب

ئىبر شاخ شمار

۹۹ - مسلم کتب خانه انجس بلدنگ دهورا جی کاتهیاو ا

۹۷ - انتین انستی تیوت (بی این ار) نین پور ۹۸ - ریدنگ روم 'را سے پور

79 - انجمن ضیاءالسلام کامپتی ۲۰ - مدرسه تقویت السلام ، وراول (کاتهیاوار)

٧١ - متحمد بي لائبريري بانتوا

۷۲ - دارالاقامه مدرسه فوقانیه عثمانیه اورنگ آباد دکن - سام ایسوسی ایشن پهاو ۱ ری شریف (پتنه) ۷۲ - ۱ ستو ت نتس یونین ستی هائی اسکول حیدرآباددکن ۵۷ - انجمن اتحاد باهمی ستی هائی اسکول حیدرآباد دکن هائی اسکول حیدرآباد دکن

انام سكريتري

شاخ ئىبر شىار

و.کيل =

تعلقه كلمنورى ضلع پربهنى

٧٧ - دارالمطالعة عثمانية

عثمان آباد

۷۸ - کلب تعلقه شورا پور

ضلع گلبرگه -

٧٩ ـ انجين حمايت الادب

عادل آباد -

۸۰ - جمعیة دعوت و تبلیغ اسلام نمبر + ۱۲۲ ایست

استریت پونه -

١١ - ١ نجمين هلال ١ تحاد ١ سلام

خسرو پور پتنه -

٨٢ - دار المطالعة اسلامية -

يحيى پور ـ اله آباد -

۸۳ - سرورریتنگ کلب ریاست

كوروا ئى سنڌرل انڌيا -

عراد - صدر لائبريري ناگيور -

٨٥ - دارالمعلومات مودي كامپتى

٨٩ - انجين ترقي اردو منگل

تالاب يتنه -

مولوي محى الدين احبد

صاحب -

نام سكريترى

ئىبر شاخ شمار

۸۷ - جمعية اسلامية بغدادويست-

٨٨ - انجمن اسلامية همير بور -

٨٩ - ١٥ را لمطألعة علوم و قدري

جينور ضلع پربهني -

+9 - مسلم لائبريري مومن پوره

ناگپور -

و و - مسلم لائبريري جامع مسجد

لندهور بازار كوه منصوري -

۹۲ - انجس ترقی اردو گاری

ا حاطه رام باغ - كراچى -

٩٣ - انجمن رفاه المسلمة بها ر

شريف ضلع پتنه -

٩٤ - دارالمطالعة يتن فلع

اورنگ آباد دکن -.

90 - انجمن ترقى اردو سلطان

منول گيا -

99 - مسلم لائدریری نمبر 100 ویورا پلے استریت بلگلور

9۷ - ام اے وی اسکول لائپریری

ررد ولی - باره بنکی -

د بم الساريسر ي

فدا على على بهائي صاحب

مواوی مصدد صالیح صاحب بی - اے بی - ال -مولوی لطیف الرحمن صاحب 99 - دارا لسطا لعه جانا مولوى محمد فخرالدين

قاضى عبدالودود صاحب بيرسترايت لا-اة وكيت ـ

٩٨ - انجمن اسلامية - رانچي الطاف حسين خان صاحب استهانوان ضلع پتنه - صاحب ++1- انجمي ترقى اردر-بانكى پور - پتنه -ا انجمن اسلاميه نظام آباد

ضهدها فهدر (۵) ایجنسیاں

مقام	سبر نام ایجنسی نمار	ز ش
لكهذو	- الناظر بك ايجنسي -	
بد آیون	ا - نظامی پریس بک ایجنسی -	۲
لاهور	۱-شیخ مبارک علی صاحب -	٣
ه روق - الأهور	ا-دی پنجاب پبلشنگ هوس ₍ یلو <u>،</u>	۴
دهلی	- جامعة مليه اسلاميه -	٥
ا عظم گدّ ه	- دارالمصنفين -	4
لاهور	- قومی کتب خانه ریلوے روڈ -	٧
حید رآباد دکن	- مكتبة ابراهيمية -	٨
ر - حيد رآباد دكن	- سید عبد القادر تاجر کتب چار مینا	9
هات حیدر آباد دکی	ا حیدرآباد بک ذیر - چادرگ	•
ڌ پو - علي گڏه	ا مسلم ایجو کیشنل کانفرنس بک	j
سل استریت -لندن	ا - مسرس لیوزک کمپنی نمبر ۲۹ گریت و	۲
لپزک - جرمنی	ر ـ اتوهرا سووتز -	11

نمیر نام ایجنسی مقام شمار

١٢ - منيجر صاحب اجمل ذيلي پرنسس بلدنگ ج ج ' بسبئي هاسیتل ـــ 10 - مسرز ایم اے برادرس تاجران کتب - بهوپال لكهنة 14 - شيلي يک ديو -الهأياد ١٧ - كتا بستان ---١٨ - غلام دستگير صاحب تاجر كتب حيدرآباد دكر لكهنة 19 - انوار المطابع -لكهنؤ +۷ - بهارگو اسکول بک دیو -۲۱ - ندیر احد صاحب مالک دکن بک ایند استیشنری حيدرأباد دكن مارت عابد بلدنگ -۲۲ - بهارگو بک ایجنسی جاندتن گنج - اله آباد على گولا ۲۳ - مسلم يونيورستي بک ة پو -۲۳ - اے اے مذشی اینڈ کمپنی تاجران کتب دیوان چوک جونا گرہ

یہ الجہن کا سه ساهی رساله هے جس میں ادب اور زبان کے هر پہلو پر بعث کی جاتی ہے اور سطّقُقُاله اور تلقیدی مضامین درج هوتے هیں۔ هندوستان بهر میں یہی ایک خالص ادبی رساله هے . جو اس اهم خدست کو خاص حیثیت سے انجام دے رها هے - اردو مطبوعات اور رسالوں پر اس کے تبصرے استیازی شان رکھتے هیں چندہ سالانه مع محصول تاک سات روپے سکة انگریزی

[آتهدرويي سكة عثمانيد]

سا ئنس

انجہن ترقی اُردر کا سہ ماشی رسااہ جس کا مقصد یہ ہےکہ سائنس کے مسائل اور خیالات کو اردر دانوں میں مقبول کیا جائے۔دنیا میں سائنس کے متملق جو نئی نئی بھتیں یا ایجادیں اور اختراعیں ہورھی ہیں یا جو جدید انکشافات وقتاً فوقتاً ہوتے ہیں 'ان کو کسی قدر تفصیل سے بیان کیا جائے۔ ان تہام مسائل کو حتی الامکان صان اور سلیس زبان میں بیان کرنے کی کوشش کی جاتی ہے۔ اس سے اردو زبان کی ترقی اور اہل وطن کے خیالات میں روشنی اور وحدید بیدا کرنا مقصود ہے۔

سالانہ چندہ سات روپے سکہ انگریزی (آتھہ روپے سکہ عثمانیہ) امید، هے که اردو زبان کے بہی خواہ اور علم کے شائق اس کی سرپرستی فرمائیں کے ۔۔۔

Annual Report

OF THE

Anjuman-i-Taraggi-e-Urdu

FOR

1933

----:)<u>{O</u>{(: ----

EDITED AND ISSUED

BY

Moulvi Abdul Haq, B.A. (Alig.)

HONORARY SECRETARY

Anjuman - i - Tarraqqi - e - Urdu, Aurangabad.

Printed at the "Anjoman Urdu Press"

Aurangabad, (Deccan)

学是一.4.

This book was taken from the Library on the date last stamped. A fine of Janna will be charged for each day the book is kept over time.